

Suomen UNICEFin lausunto kehityspolitiikan linjausluonnokseen

Asia:

Kehityspolitiikan linjausluonnos 15.10.2015 ja sitä koskeva kansalaisyhteiskunnan kuuleminen 23.10.2015.

Ulkoministeriölle.

Suomen UNICEFin lausunnossa tuodaan lyhyesti esille keskeiset huomion koskien linjalaunnonsta. Tämän lisäksi liite sisältää yksityiskohtaisemmat kommentit ja korjausehdotukset noudattaen linjauksen rakennetta.

Suomen UNICEFin keskeiset huomiot kehityspolitiikan linjalaunnonkseen

1. Suomen yhteistyö UNICEFin kanssa

- Olemme iloisia, että UNICEF yhä koetaan Suomen yhtenä tärkeimmistä kumppaneista.
- UNICEF tekee paljon arvokasta työtä liittyen moniin tämän kehityspoliittisen linjauksen identifioimilla tärkeillä alueilla kuten naisten ja erityisesti tyttöjen oikeudet ja aseman parantaminen, äitien ja lasten terveydenhuolto, koulutus ja vesi ja sanitaatio.
- Koemme tässä linjauksessa UNICEFin kohdalla on mainitut yhteistyön painopistealueet (lastensuojelu ja lasten asemaa ja kehitystä edistävät innovaatiot) erittäin kapeana. Monet lasten hyvinvointiin liittyvät asiat ovat läpileikkaavia (esim. terveys, koulutus, vesi ja sanitaatio) ja todellisten kehitysvaikutusten aikaansaamiseksi yhteistyötä tarvitaan jatkossakin kaikilla näillä osa-alueilla.
- Innovaatiot on aina nähtävä osana pitkäjänteistä eri temaattisilla tehtävää ohjelmatyötä, ei itsetarkoituksena ja irrallisina.

2. Johdonmukaisuus ihmisoikeusperustaisuuden toteuttamisessa Suomen kehitysyhteistyössä

- Ulkoministeriö on viime vuosina panostanut vahvasti ihmisoikeusperustaisuuden osaamiskapasiteetin vahvistamiseen Suomen kehitysyhteistyöpolitiikassa. Tämän vuoksi linjauksessa herättää huomiota se, että vaikka ihmisoikeudet on mainittuna useassa kohdassa, niin varsinainen kestävä muutoksen juurruttava ihmisoikeusperustaisuus on linjauksesta poissa.¹

¹ Kehityspoliittinen toimikunta kritisoi vuosiraportissaan (14.4.2015) hallituskausittain vaihtuvaa kehityspoliittista ohjelmaa juuri siksi, että se ei palvele kehityspolitiikan pitkän aikavälin tavoitteita eikä tarjoa riittävä ohjausta niiden saavuttamiseksi.

- Suomi on vahvasti sitoutunut ihmisoikeuksien edistämiseen. Ihmisoikeusperustaisella kehitysyhteistyöllä on vahva näyttö pysyvien muutoksien aikaansaamiseksi ihmisoikeuksien edistämiseksi. Tämän vuoksi kehityspoliittisen linjauksen läpileikkaava tavoite tulisi olla ihmisoikeusperustaisuus, jonka toteuttaminen käytännössä tulisi avata tarkemmin linjauksessa.

3. YK-organisaatioiden ja kansalaisjärjestöjen yhteistyö yritysten kanssa

- YK-järjestöt ja kansalaisjärjestöt ovat tehneet jo pitkään arvokasta ja tuloksellista työtä vahvistaakseen kehitysmaiden yksityissektoria ja elinkeinoja, edistääkseen ihmisarvoista työtä etenkin naisille ja köyhimmille ja kehittäneet yritys vastuun sääntöjä. Myös yritykset ovat kertoneet tarvitsevansa järjestöjen apua ja asiantuntemusta todellisten kehitysvaikutusten aikaansaamiseksi, paikallisen kontekstin ymmärtämiseksi ja jopa kontaktien solmimiseksi paikallisiin kehitysmaiden kumppaneihin. Tästä huolimatta linjauksessa ei tuoda esille järjestöjen tärkeää roolia ja asiantuntijuutta toteutettaessa *Kehitysmaiden talouselämä on lisännyt työpaikkoja, elinkeinoja sekä hyvinvointia – painopistealuetta.*
- Linjauksessa tulee painottaa enemmän yritysten ja YK-järjestöjen sekä kansalaisjärjestöjen kumppanuuksia ja yhteistyötä, jotta luodaan parhaat edellytekset yrityksille aikaansaada todellisia kehitysvaikutuksia köyhimmille ja heikoimmassa asemassa oleville, mitata aikaansaatuja vaikutuksia ja samalla myös edistää osallistuvien yritysten vastuullista toimintaa.

4. Vastuullinen yritystoiminta kehitysyhteistyössä

- Yrityksiä ja järjestöjä tulee kohdella yhdenvertaisina toimijoina, joita koskee samat velvoitteet kun käytetään kehitysyhteistyömäärärahoja: tulosten ja vaikutusten seuranta, raportointi ja arviointi sekä läpinäkyvyys toiminnassa ja varojen käytössä.²
- Jotta ihmisoikeusperustaisuus toteutuu myös kehitysyhteistyörahoilla toteutettavassa yritysten toiminnassa, ihmisoikeudet tulisi huomioida konkreettisesti kaikissa yrityksille myönnettävissä tuissa, arviointikriteereissä, yritysten toiminnan seurannassa ja vaikutusten arvioinneissa.
- Linjauksessa tuodaan esille valtion omistamilta ja julkista kehitysrahoitusta saavilta yhtiöiltä edellytetään vastuullisuutta ja avoimuutta. Linjauksessa on syytä konkreettisesti avata mitä tämä tarkoittaa ja miten sitä tullaan seuraamaan ja arvioimaan.

Helsingissä 28.10.2015

Suomen UNICEF ry

Marja-Riitta Ketola
Päsihteeri

Inka Hetemäki
Ohjelmajohtaja

² Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta, kts. varojen käyttö 3§.

Liite: Yksityiskohtaiset kommentit kehityspolitiikan linjausluonnokseen

Miksi kehityspolitiikka on tärkeä osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa (luku 1)

Hallitusohjelmassaan hallitus ”korostaa sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan sekä kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja rauhanvälityksen yhteensovittamista³.” Nyt käsillä oleva kehityspolitiikan linjausluonnos ei kuitenkaan pyri osaltaan tähän yhteensovittamiseen, vaan jää pikemminkin kehitysyhteistyön, ei edes -politiikan linjaukseksi. Se on myös paikka paikoin sävyltään enemmän kehitysyhteistyön puolustuspuhe kuin linjaus.

Ensimmäistä lukua *Miksi kehityspolitiikka on tärkeä osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa* voisikin terävöittää vastaamaan tarkemmin tähän luvun otsikon kysymykseen, ja siirtää siitä tähän osuuteen kuulumattomia Suomen velvoitteita kehitysmaiden ihmisiä kohtaan esim. ministerin esipuheeksi (kts. tarkemmin lopusta kohta Linjauksessa käytetty kieli).

Kansalaisyhteiskunnalle järjestetyssä kuulemisessa 23.10. toivottiin linjaukseen konkreettisia ehdotuksia, joten toimimme lausunnossamme sen mukaisesti, vaikka näin osin joudummekin menemään kovin yksityiskohtiin.

Tilanne kehitysmaissa ja kansainvälinen kehityspolitiikka (luku 2)

Omistajuus

Linjaus ei riittävästi tuo esiin kehitysmaiden omistajuutta.

Esim. toisen luvun kohdassa 2.2 käsiteltäessä kestävä kehityksen tavoitteita voisi korjata seuraavia kohtia neljännessä kappaleessa:

”Päävastuu kehityksestä säilyy kullakin valtiolla itsellään.” olisi korrektimpi ilmaistuna: ”omistajuus kehityksestä säilyy kullakin valtiolla itsellään”. Tätä korostetaan myös Kestävä kehityksen agendan johdannossa. Saman kappaleen viimeinen lause ”Köyhimpiä maita *sitoudutaan* (?) tukemaan tavoitteiden saavuttamisessa kansainvälisen yhteistyön ja kehitysavun keinoin” jää epäselväksi.

Samana luvun viides ja viimeinen kappale on epätasapainossa, kestävä kehityksen tavoitteet on nidottava myös yritysyritysohjon, ja hallituksen tulee sitoutua vastuulliseen yritysyritysohjon. Yksityisen rahoituksen kohdalla tuntuu oudolta edellyttää vain kehitysmaiden veropohjan kehittämistä tunnustamatta ongelmaa yritysten veronkierrosta. ”Julkisten voimavarojen lisäksi yksityiset resurssit nähdään kansainvälisessä tavoitteenasettelussa tärkeänä toteuttamisen välineinä. Kehitysmaiden tulee kehittää veropohjaansa, ja lisäksi tarvitaan niin kotimaista kuin kansainvälistä yksityistä rahoitusta. Kansainvälinen kehitysyhteistyö tulee kohdentaa niin, että se mahdollistaa myös yksityisen rahoituksen lisääntymisen.”

³ Ratkaisujen Suomi, Neuvottelutulos strategisesta hallitusohjelmasta, 27.5.2015, s. 33

Hallituskauden päätavoitteet (luku 3)

Hallituksen päätavoite jää epäselväksi. Linjaukseen on nostettu kehityspolitiikan lähtökohtia ja yleistavoitteita (luku kolme), mutta selkeä päätavoite, punainen lanka puuttuu. **Selkeä päätavoite voisi olla eriarvoisuuden poistaminen**, jota tukevat luvussa kolme mm. esitetyt:

- tyttöjen ja naisten oikeudet
- suomalaisen yhteiskunnan perusarvot ja lähtökohdat, joita ovat demokratia ja oikeusvaltio; tasa-arvo ja ihmisoikeudet;
- pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan ylläpito. Pohjoismaisen hyvinvointivaltion mallia pidetään tavoiteltavana monissa kehitysmaissa, ja siihen liittyvälle osaamiselle on laajaa kysyntää.
- Suomi jatkaa tukea heikoimmassa asemassa oleville ihmisryhmille, erityisesti vammaisille henkilöille

Suomen kehityspolitiikan lähtökohtia ja yleistavoitteita (luku 3.1)

Ihmisoikeusperustaisuus

Ihmisoikeudet on mainittuna useassa kohdassa, mutta varsinainen **kestävän muutoksen juurruttava ihmisoikeusperustaisuus on linjauksesta poissa**.

Ulkoministeriö on viime vuosina panostanut vahvasti ihmisoikeusperustaisuuden osaamiskapasiteetin vahvistamiseen Suomen kehitysyhteistyöpolitiikassa. On johdonmukaisesti laadittu ohjeistuksia ja koulutettu virkamiehiä. Kuten UM:n toimintaohjeessa koskien ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan toimeenpanoa todetaan, ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan avulla toimeenpannaan kehitysyhteistyön avun eri muotoja siten, että viranomaiset toimivat entistä vastuullisemmin ihmisoikeuksien toimeenpanemiseksi ja väestöllä on tietoa sekä toimintamahdollisuuksia vaatia omien oikeuksiensa toteutumista⁴. Eli kyse ei ole vain ”ihmisoikeuksien toteutumisesta” (s. 1), niiden ”turvaamisesta” (s. 2), eikä niille ”perustamisesta” tai niiden ”edistämisestä” (s. 3).

Ehdotamme lukuun kolme *Hallituskauden päätavoitteet*, kohtaan 3.1. *Suomen kehityspolitiikan lähtökohtia ja yleistavoitteita kirjattavaksi kolmannen kappaleen lauseen ”Tällaisena niin sanottuna läpileikkaavana tavoitteena huomioidaan erityisesti ihmisoikeuksien edistäminen” tilalle kirjattavaksi ”...erityisesti ihmisoikeusperustaisuus”. Ihmisoikeusperustaisuutta voitaisiin tämän jälkeen hieman avata UM:n laatimien ohjeiden mukaisesti, mitä se tarkoittaa.*

⁴ Ulkoministeriö, Ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan toimeenpano Suomen kehityspolitiikassa, Toimintaohje

Kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön painopisteitä (luku 3.2)

Naisten ja tyttöjen oikeudet ja asema ovat vahvistuneet (alaluku 3.2/1)

Ymmärrämme hallituksen tavoitteen fokusoitua. Naiset ja tytöt valikoituivat painopisteeksi jo Suomen ulkoasiainhallinnon ihmisoikeuspoliittisessa toimintaohjelmassa 2013-15, ja johdonmukaisuus ja jatkuvuus ovat tie tuloksiin. Ottaen kuitenkin huomioon Suomen vahvan roolin lasten, niin tyttöjen kuin poikienkin, oikeuksien puolustaja ja myös merkittävänä UNICEFin tukijana, **tuntuu oudolta, että lapsia ei ole linjauksessa edes mainittu.**

Ehdotammekin kappaleen alkuun lauseen ”Naisten ja tyttöjen oikeudet ovat suomalaisille arkipäivää” (lauseessa ilmeisesti puuttuu jotain, ei ole tuollaisenaan ymmärrettävä) sijaan lausetta: *Suomi on kansainvälisesti profiloitunut vahvana lapsen oikeuksien puolustajana, jota on tukenut myös Suomen oma menestyminen kansainvälisissä lasten hyvinvointivertailuissa*⁵. Tähän sopii jatkoksi hyvin linjaukseen kirjattu ”Kehitysmaissa sukupuolten välinen epätasa-arvo on kuitenkin yksi aikamme suurimmista ongelmista, joka hidastaa tuntuvasti yhteiskuntien kehittymistä”, jonka perään voisi lisätä: *jonka vuoksi Suomen erityiseksi painopisteeksi on valittu nimenomaisesti tytöt ja naiset.* Ja jatkaa, kuten jo linjaukseen kirjattu. ”Kokemus osoittaa, että naisten ja tyttöjen oikeuksien, aseman ja osallistumismahdollisuuksien parantuminen vahvistaa koko yhteiskuntaa.”

Kehitysmaiden talouselämä on lisännyt työpaikkoja, elinkeinoja ja hyvinvointia (alaluku 3.2/2) ja Yhteiskuntien demokraattisuus ja toimintakyky ja on vahvistunut (alaluku 3.2/3)

YK-järjestöt ja kansalaisjärjestöt ovat tehneet jo pitkään arvokasta ja tuloksellista työtä vahvistaakseen kehitysmaiden yksityissektoria ja elinkeinoja, edistääkseen ihmisarvoista työtä etenkin naisille ja köyhimmille ja kehittäneet yritys vastuun sääntöjä. Tämän vuoksi **YK-järjestöt ja kansalaisjärjestöt tulisi mainita yritysten ohella Suomen tärkeänä kumppanina tämän painopistealueen toteuttamisessa.**

Lisäksi toivoisimme näiden kahden päätavoitteen uudelleen läpikäymistä. Nyt konkreettiset vastuullisuutta lisäävät toimet (kuten korruption vähentäminen, verotuksen korjaaminen) on liitetty kansalaisyhteiskuntaan ja valtioon, kun yksityiseltä sektorilta edellytetään yleensä ”yritysvastuuta” sitä sen kummemmin avaamatta. Elinkeinoelämällä ei voi olla eri kehitysyhteistyöstandardit kuin järjestöillä, ja tarkempi ilmaisu auttaa kehittämään myös yrityksille indikaattoreita ihmisoikeusvaikutusten ja köyhyyden vähentämisen edistämisen valvomiseksi.

Suomen muut kehityskumppanit (luku 6)

⁵ Kts. mm. UNICEFin Report Card tukimukset rikkaissa maissa, <http://www.unicef-irc.org/publications/series/16/>

Kohdassa 6.2 Kansainväliset järjestöt nostetaan esiin YK:n lastenrahasto UNICEF. Olemme iloisia, että UNICEF yhä koetaan Suomen tärkeimpinä kumppaneina.

UNICEF tekee paljon arvokasta työtä liittyen moniin tämän kehityspoliittisen linjauksen identifioimilla tärkeillä aluilla kuten naisten ja erityisesti tyttöjen oikeudet ja aseman parantaminen, äitien ja lasten terveydenhuolto, koulutus ja vesi ja sanitaatio.

Linjauksessa on valittu UNICEFin kohdalla temaattisiksi painopisteiksi lastensuojelu ja ”mm. lasten asemaa ja kehitystä edistävät innovaatiot”. Lastensuojelu korostuu humanitaarisessa työssä, mutta sielläkään se ei ”elä” yksinään, vaan siihen kuuluu kiinteänä osana paitsi ravinnon ja veden, myös koulunkäynnin turvaaminen. Ja päinvastoin: koulunkäynnin tukeminen ylläpitää yhteiskuntien vakautta ja luo kehitystä.

Toivoisimme kirjauksen muuttamista seuraavaksi: Suomi tekee yhteistyötä UNICEFin kanssa lasten ja erityisesti tyttöjen hyvinvoinnin kokonaisvaltaiseksi parantamiseksi (esim. lastensuojelu, koulutus, terveydenhuolto ja vesi ja sanitaatio) Näiden lisäksi Suomi haluaa tukea lasten asemaa ja kehitystä edistäviä innovaatioita osana UNICEFin ohjelmatyötä.

Yhteistyö suomalaisen yksityissektorin kanssa (luku 7)

Yritysyhteistyö on valittu Suomen vahvaksi uudeksi painopisteeksi. Tämä tulee olemaan rahallisen panostuksen myötä hallituksen suurin kehityspoliittinen jalanjälki. Kasvava rahoitus tuo mukaan uusia, kehitysyhteistyössä kokemattomiakin toimijoita, jolloin **valtiolla on suuri vastuu ohjeistaa ja valvoa rahoituksensa käyttöä kehityspoliittisten painopisteiden toteutumiseksi.**

Kasvaneen yritystoiminnan tukemisessa riskinä voi myös olla sen, että sijoitetaan helpompiin maihin ja maiden sisällä helpompiin kohteisiin eniten apua tarvitsevien sijasta. Nämä maat voivat olla eri kuin mitä on nimetty Suomen keskeisiksi kohdemaiksi. Tämän riskin lieventämiseen tarvittaisiin konkreettisia välineitä. **Linjauksessa tulisi selkeyttää sitä, miten yhteistyöllä yritysten kanssa ja kaikissa eri rahoitusinstrumenteissa ja hankkeissa toteutetaan ja saavutetaan Suomen kehityspoliittiset tavoitteet. Linjauksessa tulisi myös selkiyttää sitä, että yritysten käyttäessä kehitysyhteistyömäärärahoja niitä koskee samat velvoitteet kuin muitakin toimijoita: tulosten ja vaikutusten seuranta, raportointi ja arviointi sekä läpinäkyvyys toiminnassa ja varojen käytössä**

Ehdotamme lisäksi seuraavia korjauksia.

Kolmanteen kappaleeseen lauseen ”Tiedotusta yrityspalveluista ja rahoitusmuodoista suomalaisille yrityksille parannetaan.” lisättäisiin: Yrityksille tarjotaan koulutusta kehitysyhteistyön tavoitteista.

Vastuullinen yritystoiminta

Ihmisoikeusperustaisuuden tulee toteutua myös kehitysyhteistyörahoilla toteutettavassa yritysten toiminnassa. Tämän vuoksi ihmisoikeudet tulee huomioida konkreettisesti kaikissa yrityksille myönnettävissä tuissa, niiden arviointikriteereissä, yritysten kehitysyhteistyövaroilla toteutetun toiminnan seurannassa ja vaikutusten arvioinneissa.

Arvostamme, että linjauksessa edellytetään valtion omistamilta ja julkista kehitysrahoitusta saavilta yhtiöiltä vastuullisuutta ja avoimuutta. Vastuullisuuden ja avoimuuden toteutumiseksi olisi tärkeä konkreettisesti avata se, mitä se tarkoittaa käytännössä ja miten sitä tullaan seuraamaan ja arvioimaan.

Ehdotamme seuraavia korjauksia.

Ensimmäisen kappaleen ensimmäinen lause: ”Hallitus lähtee siitä, että suomalaisyritykset toimivat kehityksessa vastuullisesti, ihmisoikeuksia ja kestävä kehityksen periaatteita kunnioittaen” olisi valtion vastuutta korostavampi, mikäli ”Hallitus *varmistaa*, että suomalaisyritykset toimivat...” ja viimeiseen lauseeseen ”Hallitus edellyttää valtion omistamilta ja julkista kehitysyhteistyörahoitusta saavilta yhtiöiltä erityistä vastuullisuutta ja avoimuutta läpi arvoketjun, ml. verotuksessa, sekä säännöllistä raportointia” tulisi lisätä ”...säännöllistä, *julkista* raportointia”.

Yritysten ja kansalaisjärjestöjen yhteistoiminta

Viime vuosina YK-järjestöt ja kansalaisjärjestöt ovat tehneet enenevässä määrin yhteistyötä yritysten kanssa tarjotakseen kestävä kehityksen osaamista ja innovaatioita sekä vahvistaakseen yritysten vastuullisuutta. Moni kehitysyhteistyöstä kiinnostunut yritys onkin todennut tarvitsevänsä järjestöjen apua ja asiantuntemusta todellisten kehitysvaikutusten aikaansaamiseksi, paikallisen kontekstin ymmärtämiseksi ja jopa kontaktien solmimiseksi paikallisiin kehitysmaiden kumppaneihin (hallitus, paikallishallinto, ruohonjuuritaso, muut paikalliset toimijat).

Tätä pyörää ei siis pidä keksiä uudelleen vaan on kehitettävä myös jo olemassa olevia toimintamalleja ja -tapoja.

Jotta voidaan taata yritysten aikaansaamat todelliset kehitysvaikutukset köyhimmille ja heikoimmassa asemassa oleville, mitata aikaansaatuja kehitysvaikutuksia ja samalla myös edistää osallistuvien yritysten vastuullista toimintaa – **linjauksessa voisikin painottaa enemmän YK-järjestöjen ja kansalaisjärjestöjen kumppanuuksia ja yhteistyötä yritysten kanssa.** Konkreettisesti tämä tarkoittaa, että sen sijaan, että yhteistyö mainittaisiin ainoastaan erillisessä kappaleessa, tulisi yhteistyön mahdollisuudet huomioida kaikessa kehitysyhteistyön yrityksille suunnatussa rahoituksessa – oli se sitten Finnfund, BEAM ja Finnpartnership tai uudet tukimuodot. Yhteistyön muotoja voi miettiä konkreettisemmin yhteistyössä järjestöjen ja yritysten kanssa.

Toimintatavat ja niiden uudistaminen (luku 10)

Kehitysyhteistyön tuloksellisuutta, vaikuttavuutta ja mitattavuuden parantamista korostetaan – aivan oikein. Tässä tarkoituksessa luvataan parantaa tulosten ja vaikutusten seuranta, raportointia ja arviointia. Tämän tulisi koskea yhtäläillä kaikkia kehitysyhteistyötoimijoita (ml. yrityksiä). Toivomme huomioivan, että jo tällä hetkellä järjestöt raportoivat ohjelmatyöstään ja myös kehityskasvatus – ja viestintähankkeistaan varsin seikkaperäisesti ja avoimesti. Ja ennen kuin ryhdytään resursseja vaativiin uusiin evaluointeihin varmistettaisiin, että tämä jo käytössä oleva raportointiprosessi täysin hyödynnetään.

Linjauksessa käytetty kieli ja virheet

Kuulemisessa tuotiin esille sitä, että linjaus on aikaisemmasta poiketen suunnattu suomalaisille veronmaksajille, ja on siksi sävyllään toinen. **Tekstin ymmärrettävyys ja selkeys ovat hyviä tavoitteita, mutta liika populaarisuus heikentää uskoa alan ammattimaisuuteen.**

Ensimmäisen luvun *Miksi kehityspolitiikka on tärkeä osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa* toteamukset, että ”Suomen viime vuosina toteuttamaa kehitysyhteistyötä pidetään korkeatasoisena ja tuloksellisena” ja että ”suomalaisilla on täysi syy olla ylpeitä siitä, että taloustilanteestaan huolimatta Suomi osaa ja haluaa auttaa ihmisiä, jotka elävät niin vaikeissa olosuhteissa” ja että ”Suomi on itsekin saanut muilta rahaa ja materiaalista apua historiansa vaikeina vuosina” eivät ole linjaamista. Ehdotamme, että jos tällainen puhe halutaan säilyttää, se irrotettaisiin itse linjauksesta, esimerkiksi erilliseksi ministerin esipuheeksi.

Toisen luvun *Tilanne kehitysmaissa ja kansainvälinen kehityspolitiikka*, ensimmäisen 2.1. kappaleen lause ”Suomen ja muiden avunantajien ponnistelut kehityspolitiikassa eivät ole menneet hukkaan” ei kerro uskosta omaan tekemiseen. Esimerkiksi muotoiltaessa näin: *Suomen ja muiden avunantajien ponnistelut kehityspolitiikassa ovat tuottaneet merkittäviä tuloksia* lauseen sävy olisi jo paljon vahvempi.

Saman kappaleen kolmannessa lauseessa ”*Äärimmäinen köyhyys on vähentynyt maailmassa alle puoleen vuodesta 2000*” on virhe, köyhyys on puoliintunut vuodesta 1990.

Toisen kappaleen toinen lause ”*Äärimmäinen köyhyys ja eriarvoisuus eivät vähenekään kuten muissa maissa*” on esitetty virheellisesti, sillä vaikka äärimmäinen köyhyys vähenee globaalisti, eriarvoisuus taas kasvaa, maiden välillä ja maiden sisällä, rikkaissakin maissa.